

Warszawa, 8 marca 2019

Szanowny Pan Profesor Marcin Pałys
Rektor Uniwersytetu Warszawskiego

Magnificencjo,

Zwracamy się do Pana Rektora z powodu troski o przyszłość instytutów, którymi mamy zaszczyt kierować. Nasze instytuty i tworzące je środowiska naukowe z powodzeniem prowadzą badania naukowe na najwyższym poziomie, czego wynikiem są liczne granty badawcze, prestiżowe nagrody zdobywane przez naszych pracowników, oraz publikacje w cenionych wydawnictwach i czasopismach.

Nadejście zmian ustawowych środowiska naszych instytutów witały z nadziejami, że zmiana prawa otworzy nowe możliwości rozwoju. Mamy nadzieję na poprawę warunków prowadzenia badań naukowych, zarówno w dominujących u nas dyscyplinach naukowych, jak i przedsięwzięć interdyscyplinarnych. Liczymy na możliwość dalszego doskonalenia prowadzonego u nas kształcenia, w ramach którego realizujemy z sukcesem postulat łączności dydaktyki akademickiej z najnowszymi badaniami naukowymi. Sądzymy przy tym, że dydaktyka uprawiana w naszych instytutach już teraz może stanowić wzór do naśladowania dla wielu ośrodków akademickich, nie tylko w Polsce. Dowodem na to są najwyższe miejsca zajmowane przez nasze instytuty w prestiżowych rankingach sporządzanych z myślą o kandydatach na studia.

Jesteśmy głęboko przekonani, że dla dobra Uniwersytetu Warszawskiego zachodzące zmiany powinny dopasować przyszłą strukturę uczelni do potrzeb najlepszych środowisk naukowych, by te nadal mogły rozwijać się z pożytkiem dla całej naszej wspólnoty akademickiej.

Jesteśmy zdania, że to **instytuty o rozmiarach takich jak nasze, powinny być podstawą struktury organizacyjnej uczelni, na równi z jednorodnymi wydziałami**. Jeśli nawet istnieją jakieś obiektywne przeciwskazania dla takiego rozwiązania w skali całej Uczelni, jesteśmy przekonani, że w wypadku naszych instytutów to właśnie one powinny stanowić podstawę organizacji badań i dydaktyki. Instytuty takie jak nasze mogą też stać się punktem wyjścia do tworzenia interdyscyplinarnych platform wychodzących poza macierzystą jednostkę. Praktyka ostatnich lat pokazuje, że znacznie łatwiej niż duże wydziały wchodzi one w struktury interdyscyplinarne, np. tworząc z sukcesem nowe kierunki nauczania (Kognitywistyka, Bioetyka, Język i społeczeństwo). Jako względnie małe jednostki z łatwością powinny też tworzyć wspólne platformy o charakterze pracowni czy katedr (dla przykładu: "Pracownia teorii racjonalnego

wyboru”, “Katedra Historii myśli społecznej”), integrujące badaczy rozproszonych po całym Uniwersytecie.

Uważamy za trafną diagnozę, że w niektórych obszarach naszego Uniwersytetu istnieją zbyt sztywne struktury zarządzania. Zamiast wspierać działania, utrudniają one sprawne funkcjonowanie uczelni. Powtarzamy zatem postulat, wyrażony w różnej formie przez Rady Naukowe naszych Instytutów, wydzielenia naszych instytutów z dotychczasowych wydziałowych struktur, w których dotąd funkcjonowały. Ponieważ wszelkie zgłaszane dotąd oddolne wnioski postulujące upodmiotowienie takich instytutów jak nasze nie spotykały się z jednoznaczną odpowiedzią ze strony władz rektorskich, będziemy zobowiązani za wskazanie przesłanek skłaniających do zachowania obecnej, uwarunkowanej historycznie, a niekiedy przypadkowej struktury wydziałów. Chcemy poznać argumenty, które równoważą te zgłaszane przez nasze środowiska, domagające się wzmocnienia swej podmiotowości.

Naszym nadrzędnym zadaniem – jako dyrektorów instytutów – jest dbanie o optymalne funkcjonowanie naszych instytucji, pracujących tam badaczy i uczących się studentów. Nie tracimy z oczu spraw dotyczących całego Uniwersytetu. Nasze postulaty są wyrazem rzeczywistej troski o dobro wspólne, nie zaś lokalnego egoizmu. Jeżeli zatem władze rektorskie przedstawią argumenty, które uniemożliwiają zmianę struktur naszych wydziałów i upodmiotowienie naszych instytutów, jesteśmy gotowi aktywnie i konstruktywnie współpracować w stworzeniu efektywnego ustroju naszych dotychczasowych wydziałów pod rządami nowego statutu UW. Nie mamy wątpliwości, że wobec systemowych zmian zachodzących w Uniwersytecie, zachowanie dotychczasowego sposobu funkcjonowania naszych wydziałów nie będzie możliwe i nie jest też celowe.

Wyobrażamy sobie, że rozwiązaniem mniej szkodliwym od zachowania *status quo*, choć nie tak optymalnym jak proponowane powyżej, byłoby **wpisanie do statutu uczelni rozwiązań systemowych opisujących funkcjonowanie dużych, niejednorodnych wydziałów o charakterze federacyjnym**, obok klasycznych wydziałów o jednorodnej strukturze wewnętrznej. Stworzenie kategorii wydziału federalistycznego jako nowego typu jednostek organizacyjnych UW może pozwolić Uniwersytetowi teraz i w przyszłości na unormowanie statusu jednostek które obecnie znajdują się poza istniejącymi wydziałami. Zasady funkcjonowania takich wydziałów powinny znaleźć się w statucie, a nie w regulaminach wydziałów. Za kluczowe rozwiązania dla wydziałów federacyjnych uważamy:

- Stwierdzenie wyrażone *explicite* w statucie, że podstawową jednostką organizacji wydziału federacyjnego są instytuty, w których prowadzone są badania naukowe i które zarządzają swoją infrastrukturą badawczą (np. bibliotekami).
- Powoływanie dyrektora instytutu w sposób analogiczny do sposobu powoływania dziekana.

- Powierzenie dyrektorowi instytutu kompetencji w zakresie polityki finansowej i personalnej (przeprowadzanie postępowań konkursowych, nadzór nad rozwojem zawodowym pracowników w zakresie ewaluacji i jakości badań naukowych oraz dydaktyki, itd.).
- Dyrektor powinien być osobą dysponującą pensum pracowników.
- Działalność dyrektora powinna podlegać kontroli środowiska instytutu, poprzez Radę Instytutu i specjalne komisje rady.
- Przekazanie kompetencji Rady Wydziału Radom Instytutów, w których skład powinni wchodzić wszyscy pracownicy naukowcy instytutu (lub ich reprezentanci, jeśli podejmą taką decyzję) oraz przedstawiciele studentów i pracowników nie będących nauczycielami akademickimi.
- Pracami Rady Instytutu powinien kierować przewodniczący, wybierany spośród jej członków, przy czym przewodniczącym nie może być dyrektor instytutu.
- Pracami wydziału wykraczającymi poza prace instytutów powinien kierować dziekan wraz z dyrektorami instytutów tworzących łącznie kolegium dziekańskie.
- Dziekan pełni funkcje integrujące prace badawcze instytutów, koordynuje korzystanie z zasobów i reprezentuje wydział wobec władz rektorskich.

Sądzimy, że jeśli nie będzie możliwe stworzenie z naszych instytutów niezależnych i samodzielnych podmiotów w strukturze Uniwersytetu, utworzenie kategorii wydziału federacyjnego i zapisanie zasad jego działania w statucie, może być właściwym krokiem ku zachowaniu tego, co najcenniejsze z dorobku naszych instytutów, stwarzając im jednocześnie dobre warunki rozwoju.

prof. dr hab. Małgorzata Grzegorzewska
Instytut Anglistyki

dr hab. Jakub Kloc-Konkołowicz
Instytut Filozofii

dr hab. Łukasz Niesiołowski-Spanò
Instytut Historyczny

dr hab. Renata Włoch
Instytut Socjologii